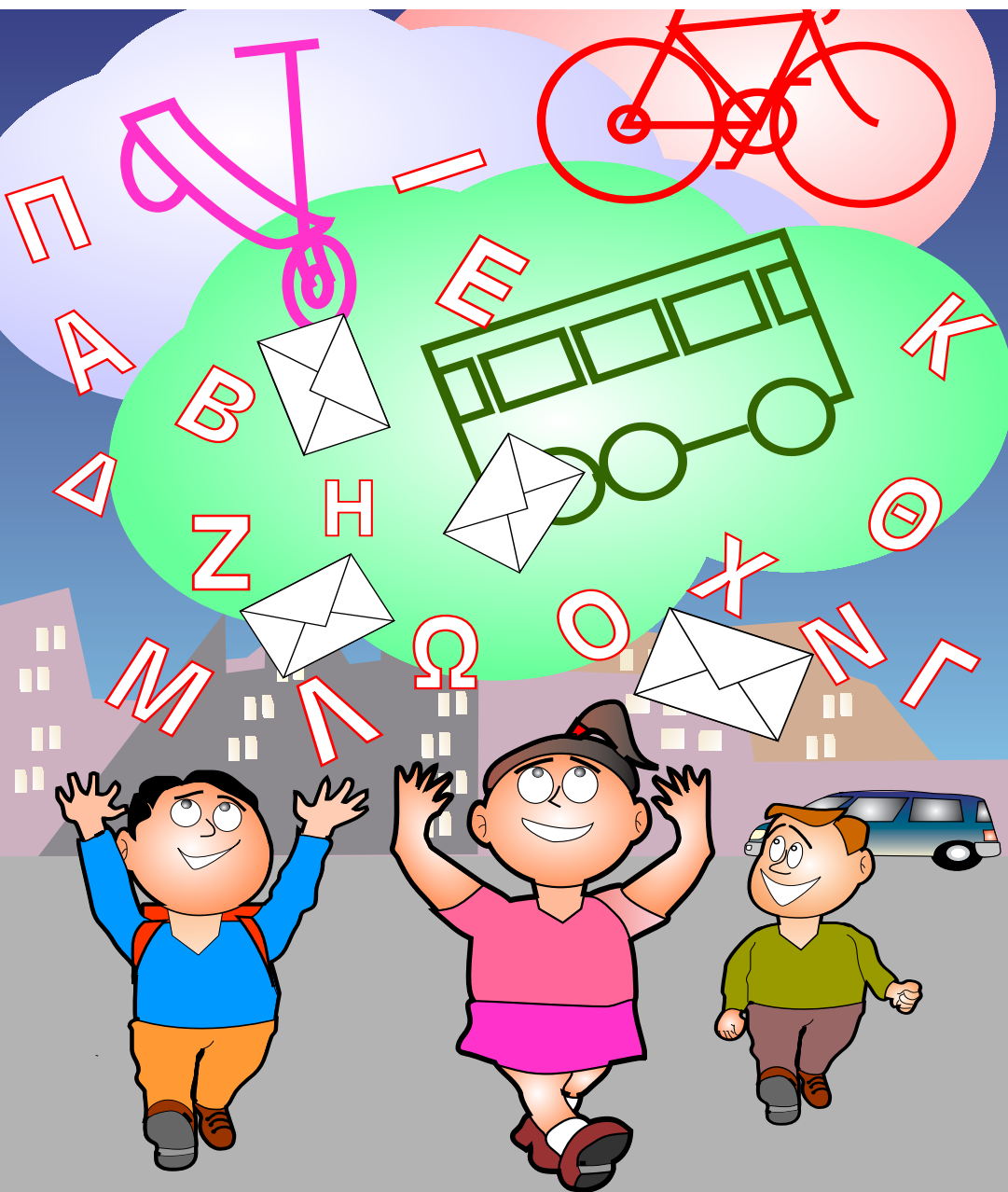

Βοήθημα Εκπαιδευτικών

Χαιρετισμός

Η κυκλοφοριακή αγωγή των παιδιών

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί,

Έχουμε τη βαθιά πεποίθηση ότι ο ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού ξεπερνά το πλαίσιο της διδακτέας ύλης, καθώς ασκεί καθοριστική επιρροή σε θέματα γενικότερης παιδείας και καλλιέργειας των μαθητών. Διαπιστώνοντας παράλληλα το έλλειμμα στην εκπαίδευση των μαθητών σε θέματα Οδικής ασφάλειας στη χώρα μας, σας καλούμε να στηρίξετε την προσπάθεια που το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας «Πάνος Μυλωνάς» έχει αναλάβει.

Ειδικότερα, σε συνεργασία με την Αττική Οδό και τις Αττικές Διαδρομές, στο πλαίσιο της Συμμαχίας για την Ασφάλεια και τον Πολιτισμό στο δρόμο «Δρόμοι στο Μέλλον», το Ινστιτούτο υλοποιεί ένα μεγάλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στα σχολεία: Μέσω της βιωματικής μάθησης οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά με σκοπό να αποκτήσουν γνώσεις, εμπειρίες, ικανότητες, ένα σύνολο στάσεων απέναντι στους άλλους, στον κίνδυνο, στην έννοια της ανάγκης τήρησης των κανόνων.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να είναι υποστηρικτικός, αναλαμβάνοντας να επεκτείνει το βιωματικό πρόγραμμα μέσα και έξω από την τάξη. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήσαμε το έντυπο/οδηγό που κρατάτε στα χέρια σας, βάσει του οποίου μπορείτε να βοηθήσετε επιπλέον τα παιδιά στην απόκτηση της συνείδησης της οδικής ασφάλειας.

Στο έντυπο αυτό θα βρείτε ένα σύνολο δραστηριοτήτων που αποτελούν προτάσεις για το πώς μπορεί ο εκπαιδευτικός να συνδέσει την οδική ασφάλεια με τη διδασκαλία των σχολικών μαθημάτων. Ωστόσο, ο κάθε εκπαιδευτικός, κρίνοντας με βάση το επίπεδο της τάξης του, μπορεί να τις προσαρμόσει, να τις διαμορφώσει ή να τις αντικαταστήσει με άλλες που ο ίδιος κρίνει καταλληλότερες.

Με την ελπίδα ότι η κυκλοφοριακή αγωγή θα ενταχθεί σύντομα στα αναλυτικά προγράμματα της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, με τη βεβαιότητα ότι σύντομα θα γίνει συνείδηση όλων των εκπαιδευτικών φορέων ότι η οδική ασφάλεια είναι αντικείμενο μιας δια βίου εκπαίδευσης, σας παραδίδουμε το έντυπο αυτό υποσχόμενοι ότι δεν είναι παρά μόνον η αρχή.

Βασιλική Δανέλλη-Μυλωνά
Πρόεδρος του Ι.Ο.ΑΣ. «Πάνος Μυλωνάς»

Το πρόγραμμα υποστηρίζεται

ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

ΑΤΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Βιωματικό Πρόγραμμα Κυκλοφοριακής Αγωγής

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υλοποιήσουμε το πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής στο σχολείο της περιοχής σας, παρακαλούμε επικοινωνήστε με τα γραφεία του Ινστιτούτου Οδικής Ασφάλειας «Πάνος Μυλωνάς» στο 210-8620150. Θα χαρούμε ιδιαίτερα να έρθουμε σε επαφή μαζί σας και να ανταλλάξουμε απόψεις. Μέσω του προγράμματος αυτού, έχουν εκπαιδευτεί τα τελευταία 4 χρόνια, 55.000 μαθητές Δημοτικού σε όλη την Ελλάδα.

Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

Στόχος

Οι μαθητές πρέπει να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα της ύπαρξης και τήρησης του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, προκειμένου να κυκλοφορούν με ασφάλεια στο δρόμο, είτε ως πεζοί, είτε ως επιβάτες, είτε ως χειριστές κάποιου οχήματος στο μέλλον.

Ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας είναι το σύνολο των κανόνων που ρυθμίζουν την κίνηση και τη συμπεριφορά πεζών, οδηγών και ποδηλατών.

Τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου είναι αρχικά χρήστες των δρόμων ως πεζοί και αργότερα ως ποδηλάτες και οδηγοί. Είναι λοιπόν ιδιαίτερα σημαντικό να γνωρίζουν βασικές οδηγίες και βασικά σήματα του Κ.Ο.Κ.

Δραστηριότητες

- Οι μαθητές περιγράφουν προσωπικές εμπειρίες και βιώματα από την κίνησή τους στο δρόμο.
- Ερμηνεύουν σήματα και πινακίδες του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας: Ο εκπαιδευτικός τούς μοιράζει φωτοτυπημένα κάποια σήματα της Τροχαίας, χωρίς τις επεξηγήσεις που τα συνοδεύουν και τους ζητάει να προσπαθή-

σουν να μαντέψουν τι σημαίνει το καθένα από αυτά. Συζητώντας με τους μαθητές, τους βοηθάει να καταλάβουν ότι τα σήματα της Τροχαίας έχουν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε κάποιος να τα θυμάται και να τα εντοπίζει από μακριά. (Βλ. Παράρτημα-Βασικές Πινακίδες).

- Χωρίζονται σε ομάδες και περπατούν γύρω από το σχολείο. Μπορούν να έχουν μαζί τους ένα σημειωματάριο, μοιθύβι, μέτρο και, αν υπάρχει η δυνατότητα, φωτογραφική μηχανή. Καταγράφουν τα σήματα που βρίσκονται κοντά στο σχολείο τους, συζητούν τι σημαίνουν, γιατί είναι αναγκαία και τι θα μπορούσε να συμβεί στο δρόμο, αν αυτά τα σήματα δεν υπήρχαν ή κάποιος τα παραβίαζε. Συζητούν επίσης αν σε κάποια σημεία του δρόμου θα έπρεπε να υπάρχουν σήματα που δεν υπάρχουν π.χ. αν κοντά στο σχολείο δεν υπάρχει το σήμα του κινδύνου λόγω συχνής κίνησης παιδιών (Βλ. Παράρτημα Κ-16).
- Παρατηρούν και σημειώνουν κάποια εμπόδια που συνάντησαν στο δρόμο γύρω από το σχολείο και δυσκολεύουν τη σωστή κυκλοφορία (π.χ. διαφημιστική πινακίδα ή δέντρο ή κλαδί που κρύβει ένα σήμα, παρκαρισμένο αυτοκίνητο, κάδο απορριμμάτων, ράμπες για αναπηρικά αμαξίδια ή άλλα θέματα).
- Μπορούν να προτείνουν την τοποθέτηση σημάτων και φωτεινών σηματοδοτών ή διαβάσεων σε μέρη που κρίνουν απαραίτητα.
- Με βάση τα ευρήματα της έρευνας μπορούν να συντάξουν επιστολή, την οποία να απευθύνουν στην αρμόδια Αρχή, ζητώντας την παρέμβασή της.

Στα Μαθηματικά:

- Ταξινομούν τα σήματα με κριτήριο το σχήμα τους: τριγωνικά, ορθογώνια, κυκλικά και συζητούν τις διαφορές των σημάτων ανάλογα με το σχήμα και το χρώμα τους. Με αυτόν τον τρόπο ομαδοποιούν τα σήματα ανάλογα με τη λειτουργία τους: 1. ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ = Τριγωνικά / κόκκινο πλαίσιο / κίτρινο φόντο 2. ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ = Κυκλικά / κόκκινο πλαίσιο / λευκό φόντο ή ολόκληρα χρώματος μπλε 3. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΗΜΑΤΑ = ορθογώνια
- Συμπληρώνουν το διακεκομμένο σχήμα ενός σήματος, ώστε να είναι συμμετρικό και ολοκληρωμένο.

Στα Μαθηματικά και την Αισθητική Αγωγή

- Κατασκευάζουν σήματα: με βάση τις μετρήσεις που έκαναν στην έρευνά τους γύρω από το σχολείο και τις πληροφορίες που συνέλεξαν, κατασκευάζουν σε χαρτόνια τα πιο συχνά σήματα, κατά προτίμηση στις πραγματικές τους διαστάσεις και με τα κατάλληλα χρώματα.

Στην Αισθητική Αγωγή

- Χρωματίζουν σωστά περιγράμματα σημάτων που τους έχει δώσει νωρίτερα ο εκπαιδευτικός και φτιάχνουν, αφήνοντας ελεύθερη τη φαντασία τους, τα δικά τους σήματα που μπορούν να τα τοποθετήσουν σε διάφορα σημεία του σπιτιού τους ή του σχολείου (π.χ. ρυθμιστικό σήμα για τη σκάλα του σχολείου: ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ ΣΤΗΝ ΚΟΥΡΠΑΣΤΗ).

Στη Γλώσσα

- Χωρίζονται σε ομάδες και ξεκινώντας από το γράμμα «α», προσπαθούν να βρουν λέξεις που αρχίζουν από το γράμμα αυτό και σχετίζονται με την οδική κυκλοφορία και ασφάλεια. Κερδίζει η ομάδα που θα σκεφτεί τις περισσότερες λέξεις που αρχίζουν από ένα συγκεκριμένο γράμμα. «Π»: πεζός, πεζοδρόμιο, πεζόδρομος, πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής, ποδήλατο, ποδηλάτης, ποδηλατόδρομος, πινακίδα, παρκάρω, κ.ά.
- Δημιουργούν ένα αλφάβητο οδικής κυκλοφορίας και ασφάλειας, γράφοντας τις σχετικές λέξεις σε καρτέλες με αλφαβητική σειρά, προσθέτουν εικόνα και τη σημασία που βρίσκουν στο λεξικό.

ΛΕΞΗ	ΕΙΚΟΝΑ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ποδήλατο		ελαφρύ όχημα με δύο (ή τρεις) τροχούς, που κινείται με πετάλια, τα οποία χειρίζεται με τα πόδια του ο αναβάτης

- Εμπλουτίζουν το λεξικό με λέξεις – κλειδιά και έννοιες σχετικές με την οδική κυκλοφορία, συμπεριφορά και ασφάλεια: οδός, πεζός, επιβάτης, σήματα, κυκλοφορία, διασχίζω το δρόμο, φανάρι, Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, διάβαση, ατύχημα, ασφάλεια, τρέχω, οδηγώ, ζώνη ασφαλείας.
- Σύνθετα και παράγωγα: Σηματοδότης (φωτεινός), πεζοδρόμιο, ποδηλατόδρομος, αυτοκινητόδρομος, σιδηρόδρομος, κυκλοφοριακή (Αγωγή), τροχονόμος, τροχαίο (ατύχημα), οδηγός, συνοδηγός, οδόστρωμα, είσοδος, έξοδος, οδική (συμπεριφορά), μονόδρομος.
- Ακρωνύμια: ΜΜΜ, Κ.Ο.Κ.

- Γράφουν τις λέξεις και στις ξένες γλώσσες που μπορεί να γνωρίζουν, π.χ.:

Αγγλικά	Γαλλικά	Γερμανικά
Road	Rue	Weg
Traffic	Traffic	Unfall
Seat Belt	Ceinture	Górtel

- Προετοιμάζουν ερωτήσεις σχετικές με την οδική ασφάλεια και παίρνουν συνέντευξη από έναν τροχονόμο ή ένα σχολικό τροχονόμο, από έναν επαγγελματία οδηγό (ταξί, σχολικού λεωφορείου), από έναν οδηγό οχήματος που έχει προτεραιότητα (Πυροσβεστικής, Αστυνομίας, Τροχαίας, ΕΚΑΒ).

Κυκλοφορώ με ασφάλεια ως πεζός

Στόχος

Οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν ότι, όπως για τα αυτοκίνητα, έτσι και για τους πεζούς υπάρχουν υποχρεωτικοί κανόνες οδικής κυκλοφορίας.

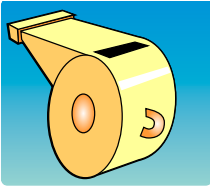
Πώς διασχίζουμε το δρόμο από μια διάβαση;

Όταν υπάρχουν φανάρια: τα παιδιά πρέπει να περιμένουν να ανάψει το πράσινο για τους πεζούς. Επισημαίνουμε ότι υπάρχουν ασυνείδητοι παραβάτες οδηγοί και ότι θα πρέπει να προσέχουν κάθε στιγμή!

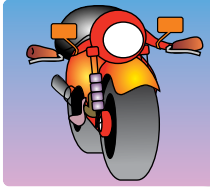

Όταν δεν υπάρχουν φανάρια: πρέπει να σταματήσουν στη διάβαση, να κοιτάξουν γυρνώντας το κεφάλι τους αριστερά-δεξιά και πάλι αριστερά. Συγχρόνως προσπαθούν να αναγνωρίσουν μια πηγή ήχου που είναι σημαντική για την ασφάλειά τους, π.χ. μια μηχανή που πλησιάζει και αφού βεβαιωθούν πως δεν έρχεται κάποιο όχημα, μετά να προχωρήσουν στη διάβαση.

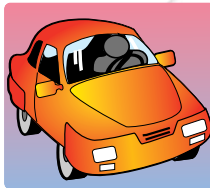
Δραστηριότητες

- Οι μαθητές συζητούν με βάση φωτογραφίες – στιγμιότυπα από την κίνηση των πεζών στο δρόμο και στο πεζοδρόμιο για τη σωστή και την επικίνδυνη συμπεριφορά: παιδιά που διασχίζουν το δρόμο, παιδιά που παίζουν μπάλα ή κυνηγητό στο πεζοδρόμιο, παιδιά που οδηγούν ποδήλατο, κίνηση παιδιών με συνοδεία ενηλίκων πάνω στο πεζοδρόμιο, είναι μερικές περιπτώσεις.

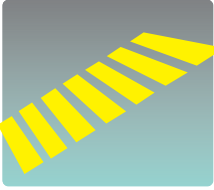
- Παίρνουν μέρος σε ένα θεατρικό παιχνίδι με πεζούς πάνω σε πεζοδρόμιο: αναλαμβάνουν το ρόλο πεζών σε διάφορες συναισθηματικές καταστάσεις και συνθήκες (αφηρημάδας, χαράς, λύπης, κούρασης, βάρους, αδυναμίας μη κινηθούν λόγω αναπηρίας). Όποιο παιδί παρατηρήσει μια επικίνδυνη συμπεριφορά (π.χ. ο πεζός κατεβαίνει από το πεζοδρόμιο στο δρόμο, χωρίς να ελέγξει την κυκλοφορία των αυτοκινήτων ή διασχίζει το δρόμο διαγώνια) το αναφέρει. Τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν να επιστήμουν το λάθος. Το λάθος διορθώνεται και το παιχνίδι συνεχίζεται.

- Εντοπίζουν προβλήματα που σχετίζονται με τη μετάβασή τους στο σχολείο: έλλειψη ασφαλών σημείων αποβίβασης και επιβίβασης στο όχημα, πόρτα σχολείου προς δρόμο με μεγάλη κυκλοφορία, κυκλοφοριακή συμφόρηση, στενοί ή χωρίς πεζοδρόμια δρόμοι, έλλειψη διαβάσεων, υπερβολική ταχύτητα στην περιοχή κ.ά. Στη συνέχεια οι μαθητές εισηγούνται τρόπους επίλυσης των προβλημάτων αυτών.

- Εντοπίζουν και διορθώνουν λάθη οδικής συμπεριφοράς σε εικόνες, στις οποίες παρουσιάζονται διάφορα στιγμιότυπα από την κίνηση των πεζών στο δρόμο ή στο πεζοδρόμιο: εικόνα με μια μητέρα που κρατάει από το χέρι το παιδί της, που όμως βρίσκεται στην πλευρά του πεζοδρομίου προς το οδόστρωμα.

- Συζητούν στην τάξη πώς λειτουργούν οι φωτεινοί σηματοδότες, τι είναι η διάβαση πεζών και πώς πρέπει να διασχίζουν το δρόμο από μια διάβαση, όταν υπάρχουν και κυρίως όταν δεν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες.

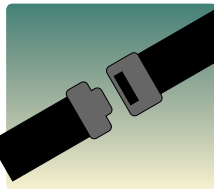
- Εξασκούνται στην αυλή του σχολείου στον προσανατολισμό στο χώρο με διάφορα παιχνίδια για να αντιληφθούν τις έννοιες «αριστερά» και «δεξιά» για τον εαυτό τους και για τους άλλους.

Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία δυσκολεύονται να ξεχωρίσουν ανάμεσα στους θορύβους αυτόν που αντιπροσωπεύει κάποιον κίνδυνο, π.χ. μια μοτοσυκλέτα που κινείται. Δυσκολεύονται επίσης να καθορίσουν από πού προέρχεται ένας ήχος, καθώς και να υπολογίσουν την ταχύτητα ενός οχήματος που τα πλησιάζει. Γι' αυτό πρέπει να ασκηθούν, όχι μόνο στο να κοιτάνε και να παρατηρούν το δρόμο, αλλά επίσης στο να αναγνωρίζουν τους ήχους και την προέλευσή τους, ώστε να υπολογίζουν τον κίνδυνο.

- Για την άσκησή τους στη διάκριση των ήχων μπορεί ο εκπαιδευτικός να ζητήσει από τους μαθητές να ταυτοποιήσουν την πηγή διαφόρων ήχων που τους προτείνει να ακούσουν, π.χ. ήχους κορναρίσματος, φρεναρίσματος, μηχανής που μαρσάρει, σφυρίχτρας, μουσικών οργάνων, πουλιά που κεληπαδούν, βήματα, απογείωση αεροπλάνου, σφύριγμα τρένου, τηλέφωνο. Μπορεί επιπλέον να τους ζητήσει να σταματούν, μόνο όταν ακούν ήχους που έχουν σχέση με την κίνησή τους στο δρόμο και να στρέφουν το κεφάλι τους σε αυτούς. Τους ήχους αυτούς μπορεί να τους ηχογραφήσει ή να τους βρει σε σχετικές ιστοσελίδες στο διαδίκτυο.

Στα Μαθηματικά

- Οι μαθητές συζητούν και παρατηρούν ότι οι διαβάσεις των πεζών είναι παράλληλες ευθείες γραμμές. Θυμούνται τότε δυο ευθείες είναι παράλληλες, ποια είναι η διαφορά τους από τα άλλα είδη γραμμών, που υπάρχουν γύρω μας παράλληλες ευθείες (καλώδια ΔΕΗ, σιδηροδρομικές γραμμές).

Στην Αισθητική Αγωγή

- Κατασκευάζουν μια διάβαση: πάνω σε μαύρο χαρτί χρωματίζουν με λευκό π्लाστικό οικολογικό χρώμα παράλληλες γραμμές, ώστε να σχηματιστεί μια διάβαση.
- Συζητούν τις ονομασίες των διαβάσεων και τις διαφορές τους π.χ. η διάβαση «Ζέβρα» είναι η διάβαση όπου δεν υπάρχει φωτεινός σηματοδότης, ενώ η διάβαση «Πελεκάνος» είναι η διάβαση όπου υπάρχει φωτεινός σηματοδότης και ενεργοποιείται με κουμπί από τους πεζούς.
- Μια ομάδα μπορεί να κατασκευάσει ένα φωτεινό σηματοδότη με χαρτόκουτα κομμένα σε σχήμα ορθογωνίου και κύκλους. Οι μαθητές, για να δείξουν τη διαφορά ανάμεσα στους δύο τύπους διαβάσεων και να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους, αρχικά δεν τοποθετούν το φανάρι στη διάβαση, ώστε να σχηματίσουν και να διασχίσουν μια διάβαση «Ζέβρα», ενώ κατόπιν τοποθετούν το φανάρι και ενεργούν ανάλογα.

Οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν τη σημασία που έχει για την ασφάλειά τους το ύψος τους σε σχέση με το ύψος του φωτεινού σηματοδότη.

Στη Μελέτη Περιβάλλοντος

- Γνωρίζοντας ότι το ύψος ενός φωτεινού σηματοδότη είναι συνήθως 3,00μ., στέκονται όλοι δίπλα του και σημειώνουν με μια κιμωλία το ύψος τους πάνω στη στήλη του. Καταγράφουν τα δεδομένα σε ένα χαρτί και στην τάξη, αφού κάνουν πρώτα τις απαραίτητες μετατροπές μονάδων, σχεδιάζουν σε ένα τετραγωνισμένο χαρτί τον εαυτό τους δίπλα στο φωτεινό σηματοδότη. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι, για να δουν ένα φανάρι ή ένα σήμα, πρέπει να σηκώσουν το κεφάλι τους.
- Σχέδιο εργασίας της τάξης σε πραγματικές συνθήκες: «Μελέτη της συμπεριφοράς των πεζών, όταν διασχίζουν το δρόμο». Η τάξη επιλέγει μια περιοχή κοντά στο σχολείο, όπου κυκλοφορούν πολλοί πεζοί. Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να χωρίσουν τους πεζούς σε κατηγορίες

ανάλογα με το φύλο τους και κατόπιν ανάλογα με την ηλικία τους, που θα έχουν υπολογίσει κατά προσέγγιση με τη βοήθεια του δασκάλου τους (μικρά παιδιά, έφηβοι, άτομα ηλικίας από 20-30, άτομα ηλικίας από 30-55 και άτομα ηλικίας από 55 και πάνω).

Από ένα ασφαλές μέρος τους ζητάει να καταγράψουν τη συμπεριφορά των πεζών, ενώ διασχίζουν το δρόμο και να τους κατατάξουν σε:

- αυτούς που διασχίζουν το δρόμο με ασφάλεια χρησιμοποιώντας το φωτεινό σηματοδότη
  - αυτούς που χρησιμοποιούν τη διάβαση και ελέγχουν την ασφάλεια του δρόμου, πριν τον διασχίσουν -αν δεν υπάρχει φωτεινός σηματοδότης
  - αυτούς που, ακόμα κι όταν υπάρχει σηματοδότης, περνούν το δρόμο χωρίς να δίνουν σημασία στο πράσινο ή το κόκκινο
  - αυτούς που δεν χρησιμοποιούν τη διάβαση
  - αυτούς που διασχίζουν το δρόμο ανάμεσα σε κινούμενα αυτοκίνητα
  - αυτούς που διασχίζουν το δρόμο ανάμεσα σε παρκαρισμένα αυτοκίνητα.
- Καταγράφουν επίσης οποιαδήποτε άλλη ενέργεια των πεζών που είναι ενδιαφέρουσα για το σχέδιο εργασίας.
- Επισκέπτονται το Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής. Κάποιοι μαθητές διασχίζουν τις διαβάσεις και η υπόλοιπη τάξη παρατηρεί αν οι πεζοί ακολουθούν τα βήματα της σωστής συμπεριφοράς, όταν διασχίζουν το δρόμο. Αν όχι, τους δίνουν ένα πρόστιμο (μπορούν να έχουν προετοιμάσει σχετικά χαρτάκια) και τους ζητούν να ξαναπεράσουν με μεγαλύτερη προσοχή.

Κυκλοφορώ με ασφάλεια ως επιβάτης

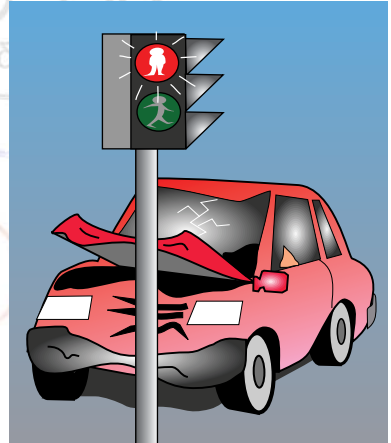
Στόχος

Οι μαθητές πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι και ως επιβάτες ενός οχήματος οφείλουν να υπακούουν στους κανόνες του Κ.Ο.Κ. και να παίρνουν όλα τα μέτρα προστασίας. Το πιο σημαντικό από αυτά είναι να είναι δεμένοι πάντα στο παιδικό τους κάθισμα.

Σε μια σύγκρουση ενός αυτοκινήτου που τρέχει με 50 χ.μ./ω., ένας επιβάτης μπορεί να εκτιναχθεί με μια δύναμη που ξεπερνάει κατά 40 φορές το σωματικό του βάρος. Το παιδικό κάθισμα μπορεί να μας προστατεύσει από τις δραματικές συνέπειες μιας σύγκρουσης.

Δραστηριότητες

- Ο εκπαιδευτικός προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών με μια είδηση στην εφημερίδα για το σοβαρό τραυματισμό ενός παιδιού σε ένα τροχαίο ατύχημα. Οι μαθητές συζητούν τις πιθανές αιτίες που μπορεί να προκάλεσαν τον τραυματισμό του παιδιού. Καλό είναι να έχει μαζί του στατιστικούς πίνακες που δείχνουν πόσοι οδηγοί και επιβάτες σκοτώνονται σε τροχαία δυστυχήματα κάθε χρόνο, επειδή δεν φορούν ζώνη ασφαλείας.
- Συζητούν για τις συνήθειες των παιδιών και των μελών της οικογένειάς τους, όταν επιβιβάζονται στο αυτοκίνητο ή αποβιβάζονται από αυτό και όταν μετακινούνται με το σχολικό λεωφορείο.
- Οι μαθητές δραματοποιούν διαφορετικά σενάρια σε σχέση με την ασφαλή συμπεριφορά στο αυτοκίνητο. Για παράδειγμα, τοποθετούν τρεις καρτέκλες δίπλα-δίπλα και δυο μπροστά υποθέτοντας ότι είναι οι θέσεις ενός αυτοκινήτου. Οριοθετούν με χαρτοταινία πάνω στο πάτωμα το πεζοδρόμιο και το δρόμο όπου βρίσκεται το αυτοκίνητο. Ο εκπαιδευτικός δείχνει σε 5 μαθητές (2 από αυτούς παίζουν το ρόλο των ενηλίκων, οδηγού και συνοδηγού και οι άλλοι τρεις των παιδιών ηλικίας 9, 11 και 14 ετών) το

αυτοκίνητο και τους προτρέπει να επιβιβαστούν σε αυτό. Η τάξη παρατηρεί και καταγράφει όλες τις σωστές ή λανθασμένες ενέργειες που κάνει η οικογένεια κατά την επιβίβαση, διαδρομή και αποβίβασή της από το αυτοκίνητο. Μετά σχολιάζουν:

1. Αν οι επιβάτες επιβιβάστηκαν από τη μεριά του πεζοδρομίου και αν ο οδηγός άνοιξε την πόρτα για να επιβιβαστεί, αφού πρώτα είχε ελέγξει την κίνηση των διερχομένων αυτοκινήτων.
2. Αν όλοι οι επιβάτες του αυτοκινήτου έδεσαν τις ζώνες ασφαλείας τους.
3. Αν χρησιμοποίησαν για τα παιδιά που είναι μικρότερα των 12 ετών το ειδικό κάθισμα.
4. Αν, αφού έφτασαν στον προορισμό τους, πετάχτηκαν βιαστικά από το αυτοκίνητο, χωρίς να ελέγξουν την κίνηση.

Ακόμα, ο εκπαιδευτικός μπορεί να εμπλουτίσει αυτό το σενάριο ζητώντας από τους μαθητές-επιβάτες να συμπεριφερθούν με τρόπο που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλειά τους και την ασφάλεια των άλλων, π.χ.:

- από το συνοδηγό να βγάλει τη ζώνη του και να αηλιάξει το cd
- από έναν επιβάτη που κάθεται πίσω να σηκωθεί από τη θέση του και να γυρίσει να κοιτάξει την κίνηση των αυτοκινήτων από το πίσω τζάμι,
- από τους επιβάτες του πίσω καθίσματος να ενοχλούν τον οδηγό, να βγάζουν το κεφάλι τους από το παράθυρο, να παίζουν, να τσακώνονται.

Τέλος, ζητάει από τους υπόλοιπους μαθητές να σκεφτούν και να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά των επιβατών και να κάνουν προβλήψεις για την πιθανή κατάληξη των σεναρίων.

Το ίδιο σενάριο μπορεί να επαναληφθεί με διαφορετικά μεταφορικά μέσα, όπως για παράδειγμα με λεωφορείο, σχολικό, μετρό κ.ο.κ. Στο πλαίσιο αυτό επιμένουμε στην αναγκαιότητα να συμπεριφέρονται σωστά και με σεβασμό απέναντι στους υπολοίπους, αηλιά και στα Α.Μ.Ε.Α. Η δραστηριότητα μπορεί να ολοκληρωθεί με τη δημιουργία αφίσσας από τους μαθητές με το σύνθημα της τάξης τους σχετικά με τη χρήση της ζώνης και με τους κανόνες σωστής συμπεριφοράς του επιβάτη ενός οχήματος.

Κυκλοφορώ με ασφάλεια ως ποδηλάτης

Στόχος

Το παιδί-ποδηλάτης πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι είναι υπεύθυνο και για τη δική του ασφάλεια και για την ασφάλεια των άλλων.

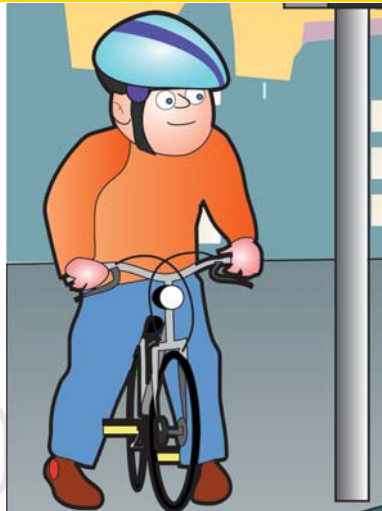
Το ποδήλατο μπορεί να είναι μια πολύ ευχάριστη δραστηριότητα και ένα οικολογικό μέσο μετακίνησης, αλλά δυστυχώς γίνεται συχνά αιτία σοβαρών έως και θανατηφόρων τραυματισμών.

Το παιδί πάνω στο ποδήλατο είναι ευάλωτο, γιατί το ποδήλατο δεν διαθέτει αμάξωμα για να το προστατεύσει σε περίπτωση κινδύνου, αλλά και γιατί οι οδηγοί των άλλων οχημάτων δεν είναι ευαισθητοποιημένοι στις ανάγκες των ποδηλατών. Η χρήση του κράνους μπορεί να μειώσει τις συνέπειες ενός ατυχήματος, ακόμη και μιας απλής πτώσης.

Οι ποδηλάτες, όπως και όλοι οι υπόλοιποι χρήστες των δρόμων, είναι υποχρεωμένοι να σέβονται τον Κ.Ο.Κ. και όλους τους κανόνες ασφαλείας. Το ίδιο ισχύει και για τους μικρούς ποδηλάτες, οι οποίοι αναλαμβάνουν με τον τρόπο αυτό το ρόλο του οδηγού.

Το παιδί - ποδηλάτης είναι χρήσιμο να γνωρίζει:

- τη σήμανση που αφορά τους ποδηλάτες,
- τους κανόνες οδικής συμπεριφοράς για τους ποδηλάτες,
- τη λειτουργία του ποδηλάτου του και την ανάγκη να είναι αυτό σωστά συντηρημένο.

Δραστηριότητες

Ο εκπαιδευτικός φροντίζει να φέρει στο σχολείο 2 ποδήλατα ή 2 φωτογραφίες ποδηλατών, από τα οποία μόνο το ένα είναι πλήρως εξοπλισμένο και σε καλή κατάσταση, ενώ το άλλο δεν έχει πλήρη εξοπλισμό, ούτε είναι σωστά συντηρημένο.

Τα παιδιά βγαίνουν στην αυλή του σχολείου, ο δάσκαλος τους δείχνει το πρώτο από αυτά και τους ζητάει να κατονομάσουν τα μέρη του, π.χ. τιμόνι, λάστιχα, φρένο, πετάλι, σέλι, ανακλαστήρες, κόρνα, ρόδα, ακτίνες, αλυσίδα, φώτα κ.ά.

Στη συνέχεια τους δείχνει το δεύτερο ποδήλατο και τους ζητάει να το συγκρίνουν με το πρώτο και να πουν τι λείπει από το δεύτερο ή ποιο μέρος του είναι προβληματικό, π.χ.:

- Λάστιχα ανεπαρκώς φουσκωμένα
- Αλυσίδα μη λαδωμένη ή πολύ χαλαρή
- Το σύρμα του μπροστινού φρένου βγαλμένο από τη θέση του
- Το κουδούνι χαλασμένο
- Το φως χωρίς μπαταρία
- Σπασμένος ανακλαστήρας

Αφού συζητήσουν για τη λειτουργία των βασικών τμημάτων του ποδηλάτου, τα παιδιά κατανοούν ότι η σωστή συντήρηση και λειτουργία του ποδηλάτου είναι το πρώτο βήμα για την ασφάλεια του ποδηλάτη.

- Ο εκπαιδευτικός δείχνει στους μαθητές διάφορες εικόνες με ποδηλάτες στο δρόμο και συζητούν τις περιπτώσεις σωστής και λανθασμένης συμπεριφοράς, π.χ.:
  - Ένα παιδί που οδηγεί το ποδήλατό του πάνω στο πεζοδρόμιο
  - Ένα παιδί που οδηγεί το ποδήλατό του χωρίς κράνος
  - Ένα παιδί που σταματάει στη διάβαση πεζών
  - Ένα παιδί που οδηγεί δίπλα σε σταθμευμένα αυτοκίνητα
  - Ένα παιδί που οδηγεί στη δεξιά πλευρά του δρόμου
  - Δύο παιδιά που οδηγούν ποδήλατο το ένα δίπλα στο άλλο
  - Δύο παιδιά πάνω σε ένα ποδήλατο
  - Ένα παιδί που σηκώνει το χέρι του προς την κατεύθυνση που επιθυμεί να στρίψει
- Οι μαθητές κατασκευάζουν με χαρτόνια τα σήματα που πρέπει να γνωρίζουν ως ποδηλάτες:

Μετά οι μαθητές αποφασίζουν ποιοι είναι οι σημαντικότεροι δέκα κανόνες οδικής συμπεριφοράς και συντάσσουν το «Δεκάηλογο του σωστού ποδηλάτη». Ο Δεκάηλογος αυτός μπορεί να αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Γ. ΜΑΥΡΟΝΑΣ

Ευχαριστούμε θερμά το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης για την υποστήριξη και συμβολή του στη δημιουργία του παρόντος εντύπου.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

— Μια πρωτοβουλία —

Νεμέσεως 2, 112 53 Αθήνα
Τηλ.: 210 8620150, Fax: 210 8620007
www.ioas.gr, email: info@ioas.gr

— Με την υποστήριξη —

ISBN 978-960-99342-0-6